Bonoda Yetki Kaydı ve Düzenleme Yeri

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	15.10.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/206	2025/635	TTK 776, TTK 777, İİK 167, İİK 170/a

ÖZET

Bonodaki yetki cümlesinin içine değil altına yazılan ilçe adı, düzenleme yeri maksadıyla yazılmış kabul edilmiştir. Yetki kaydı ihtiyari, düzenleme yeri alternatif zorunlu unsur olduğundan senedin kambiyo vasfı bulunduğu sonucuna varılmış, direnme kararı oy çokluğuyla onanmıştır.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/bonoda-yetki-kaydi-altindaki-yer-duzenleme-yeri-hgk-2025-635/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/206 E. , 2025/635 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1393 E., 2024/2352 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 09.05.2024 tarihli ve

2024/2076 Esas, 2024/4586 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki kambiyo şikâyeti isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda İlk Derece Mahkemesince şikâyetin kabulüne karar verilmiştir.

Kararın alacaklı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle şikâyetin reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. TALEP

Borçlu vekili; alacaklı vekili tarafından müvekkili aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senedin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 7 76... . maddeleri gereğince zorunlu unsurları içermediğinden kambiyo vasfının bulunmadığını, senette Manavgat mahkemelerinin yetkili kılındığını ancak düzenleme yerinin veya düzenleyenin adının yanında yazılı bir adres bulunmadığını, senette bulunan yazıların müvekkiline ait olmadığını, senetteki düzenleyen imzasının da müvekkiline ait olmadığını ileri sürerek takibin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Alacaklı vekili; taraflar tacir olmadığı için aralarında yetki sözleşmesi yapılmadığını, bono üzerindeki Manavgat ibaresinin yetkili mahkemeyi göstermek için değil düzenleme yerini göstermek için yazıldığını, alacaklı ve borçlunun Manavgat'ta ikamet ettiğini, bononun zorunlu unsurları içerdiğini, imzanın da borçlu tarafından atıldığını belirterek şikâyetin reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 17.11.2022 tarihli ve 2022/203 Esas, 2022/581 Karar sayılı kararı ile; takibe dayanak senette düzenleme yeri belirtilmediği gibi düzenleyenin adının yanında da herhangi bir idari birim adının yazılı olmadığı, belgenin kambiyo senedi niteliği taşımadığı gerekçesiyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 170/a maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar
İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 17.01.2024 tarihli ve 2023/455 Esas, 2024/148 Karar sayılı kararı ile; somut olayda takip konusu bonoda tanzim eden imzasının üst tarafına "Manavgat" ve "Düzenleme tarihi 01.01.2022" ibarelerinin yazılı olduğu, Manavgat kelimesinin "ihtilaf vukuunda... mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eylerim" cümlesinin içine değil altına yazıldığı, bonoda düzenleme yerinin yazılı olduğu, takip konusu belgenin TTK'nın 776. maddesinde sayılan unsurları içerdiği, takip alacaklısının bonoda lehtar olarak yer alması nedeniyle yetkili hamil olduğu gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle şikâyetin reddine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ İNCELEME SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

“...6102 sayılı TTK'nın 776/1-f maddesi gereğince bonoda düzenlenme yerinin yazılı olması zorunludur. Aynı Kanun'un 777/4. maddesinde ise; düzenlendiği yer gösterilmeyen bir bononun, düzenleyenin adının yanında yazılı olan yerde düzenlenmiş sayılacağı hükme bağlanmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 02.10.1996 gün ve 1996/12-590 sayılı kararında da benimsendiği üzere tanzim yeri olarak idari birim adının (kent, ilçe, bucak, köy gibi) yazılması zorunlu ve yeterlidir, ayrıca adres gösterilmesi mecburiyeti bulunmaz.

Somut uyuşmazlıkta, takibe dayanak olarak gösterilen senedin incelenmesinde; senet metninin bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda senette yazılı “Manavgat” ibaresinin, senet metnine dahil olduğunun ve ihtilaf halinde yetkili mahkemeyi göstermek maksadıyla yazıldığının kabulü gerekir. Bu suretle de, söz konusu senette düzenleme yeri belirtilmediği gibi, düzenleyenin adının yanında da idari bir birim adının yazılı olmadığı görüldüğünden ve senet metninde Manavgat Mahkemelerinin yetkili olduğunun kararlaştırılmış olmasının da tanzim yeri eksikliğini gidermeyeceği tabi olduğundan, İlk Derece Mahkemesinin aynı yöndeki kararının yerinde olduğu anlaşılmıştır.

O halde, Bölge Adliye Mahkemesince, takibe konu senette düzenleme yeri bulunmadığı nazara alınarak alacaklının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekirken yerinde olmayan gerekçe ile sonuca gidilerek şikayetin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir..." gerekçesiyle karar oy çokluğuyla bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesinin yanında, Özel Dairenin 25.09.2024 tarihli ve 2024/2856 Esas ve 2024/7730 Karar sayılı kararında aynı şekilde düzenlenen bonodaki "Manavgat" ibaresinin tanzim yeri olarak kabul edildiği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri
Borçlu vekili; "Manavgat" kelimesi cümle içine yazıldığından yetki sözleşmesini içerir ibare olduğunu, senette düzenleme yeri veya borçlunun adres bilgisine ilişkin herhangi bir kayıt bulunmadığından bononun taşıması gerekli olan gerekli zorunlu unsurları taşımadığını ve kambiyo

vasfın niteliğinde olmadığını, yetki sözleşmesinin geçersizliğinden bahisle düzenleme yeri olarak kabul edilemeyeceğini ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senedin kambiyo vasfının bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. İcra ve İflas Kanunu'nun 170/a maddesi

2. Türk Ticaret Kanunu'nun 776/1-f ve 777. maddeleri.

2. Değerlendirme

1. İcra ve İflas Kanunu'nun 168/3 ve 170/a-1. maddelerine göre kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte borçlu ödeme emrinin tebliğinden itibaren beş gün içinde icra mahkemesine başvurarak takibe dayanak senedin kambiyo senedi niteliğinde olmadığını ileri sürerek takibin iptalini talep edebilir. İİK'nın 170/a-2. maddesine göre süresinde yapılmak kaydıyla borçlu tarafından başka bir şikâyet veya itirazda bulunulması ile bu husus icra mahkemesince kendiliğinden ve öncelikle dikkate alınır. Bu inceleme sonucunda icra mahkemesi takip dayanağı senedin kambiyo senedi niteliğinde olmadığı kanısına varır ise icra takibinin iptaline karar verir. Ancak İİK'nın 170/a maddesinin son fıkrasına göre her ne suretle olursa olsun imza inkârı itirazı geri alınmış veya borç kısmen veya tamamen kabul edilmiş ise bu madde hükmü uygulanmaz.

2. İcra ve İflas Kanunu'nun "Takibin kabulü şartları" kenar başlıklı 167/1. maddesine göre alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip yapabilmesi için alacağının mutlaka bir kambiyo senedine bağlı olması gerekir.

3. Bir senedin bono sayılabilmesi için TTK'nın 776. maddesinde sayılan zorunlu unsurları içermesi gerekir. Aynı Kanun'un 777. maddesinde ise 776. maddede belirtilen unsurların bulunmamasının sonuçları düzenlenmiştir.

4. Türk Ticaret Kanunu'nun 777. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca bononun alternatif zorunlu unsurları düzenleme yeri ve ödeme yeridir. Kanun koyucu bu unsurların bonoda yer almasının zorunlu olduğunu ancak bunların bonoda bulunmaması hâlinde alternatif olarak bonodaki başka unsurların bunların yerine geçeceğini, böylece senedin bono niteliğini kaybetmeyeceğini kabul etmiştir.

5. Türk Ticaret Kanunu'nun 776/1-f maddesi gereğince bononun "düzenlenme tarihini ve yerini" içermesi zorunludur. Bonoda düzenleme yerinin gösterilmemesi hâlinde senet bono niteliğini kaybetmez; düzenleyenin adının yanında yazılı yer düzenleme yeri sayılır (TTK md. 777/4). Buna karşılık düzenleyenin adının yanında da herhangi bir yer gösterilmemiş ise senet bono niteliğini kaybeder (TTK md. 777/1).

6. Somut olayda ise kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senet incelendiğinde; “Manavgat” ibaresi “...ihtilaf vukuunda Manavgat mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eylerim” cümlesinin içine değil altına yazıldığı görülmektedir. Senette yetki kaydı ihtiyari unsur olup düzenleme yeri ise alternatif zorunlu unsurdur. Bu durumda "Manavgat" ibaresinin düzenleme yeri maksadıyla yazılmış olduğunun ve senedin kambiyo vasfının bulunduğunun kabulü gerekir.

7. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, takibe dayanak senette “Manavgat” ibaresi “...ihtilaf vukuunda Manavgat mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eylerim.” cümlesinin içine bilinçli şekilde yazılmış olup cümlenin sonunda yer alan “...eylerim” kelimesinin son harfi olan “m” harfinin el yazısıyla yazılarak cümlenin tamamlandığı, ayrıca “Düzenleme tarihi” ibaresini yazan kişinin “Düzenleme yeri” ibaresini de "Manavgat" kelimesinin üzerine yazmasının bekleneceği, dolayısıyla “Manavgat” ibaresinin ihtilaf hâlinde yetkili mahkemeyi göstermek maksadıyla yazıldığı bu nedenle direnme kararının bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

8. Hâl böyle olunca usul ve yasaya uygun olan direnme kararı onanmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA,

Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

15.10.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi

"K A R Ş I O Y"

Borçlu vekili icra mahkemesine başvurusunda kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senedin düzenleme yerini içermediğinden kambiyo vasfını bulunmadığını ileri sürerek takibin iptalini talep etmiştir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun (İİK) 167/1. maddesine göre alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip yapabilmesi için alacağının mutlaka bir kambiyo senedine bağlı olması gerekir.

Bonodaki unsurlar zorunlu unsurlar, alternatifli zorunlu unsurlar ve isteğe bağlı unsurlar olmak üzere üç gruba ayrılır.

Bir senedin bono sayılabilmesi için 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) 776. maddesinde sayılan zorunlu unsurları içermesi gerekir. Aynı Kanun’un 777. maddesinde ise 776. maddede belirtilen unsurların bulunmamasının sonuçları düzenlenmiştir.

TTK’nın 777. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca bononun alternatif zorunlu unsurları düzenleme yeri ve ödeme yeridir. Kanun koyucu bu unsurların bonoda yer almasının zorunlu olduğunu ancak

bunların bonoda bulunmaması hâlinde alternatif olarak bonodaki başka unsurların bunların yerine geçeceğini, böylece senedin bono niteliğini kaybetmeyeceğini kabul etmiştir.

Bonoda düzenleme yerinin gösterilmemesi hâlinde senet bono niteliğini kaybetmez; düzenleyenin adının yanında yazılı yer düzenleme yeri sayılır (TTK md. 777/4). Buna karşılık düzenleyenin adının yanında da herhangi bir yer gösterilmemiş ise senet bono niteliğini kaybeder (TTK md. 777/1).

İhtilaf hâlinde senet üzerinde yetkili mahkemeyi gösteren yer düzenleme yeri olarak kabul edilemez (doktrindeki bir esere atıf).

Somut olayda ise kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senet incelendiğinde; “Manavgat” ibaresi “...ihtilaf vukuunda Manavgat mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eylerim.” cümlesinin içine bilinçli şekilde yazılmış olup cümlenin sonunda yer alan “...eylerim” kelimesinin son harfi olan “m” harfi el yazısıyla yazılarak cümle tamamlamıştır. Ayrıca “Düzenleme tarihi” ibaresini yazan kişinin “Düzenleme yeri” ibaresini de Manavgat kelimesinin üzerine yazması beklenir. Dolayısıyla “Manavgat” ibaresinin ihtilaf hâlinde yetkili mahkemeyi göstermek maksadıyla yazıldığının kabulü gerekir.

O hâlde takip konusu senette düzenleme yeri belirtilmediği gibi düzenleyenin adının yanında da idari bir birim adı yazılı olmadığından senedin kambiyo vasfının bulunmadığının kabulü gerekir. Senet metninde Manavgat mahkemelerinin yetkili olduğunun kararlaştırılmış olması da düzenleme yeri eksikliğini gidermez.

Tüm bu nedenlerle direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerle bozulması gerektiği kanaatiyle, direnme kararının onanmasına dair değerli çoğunluk görüşüne katılamıyorum.